

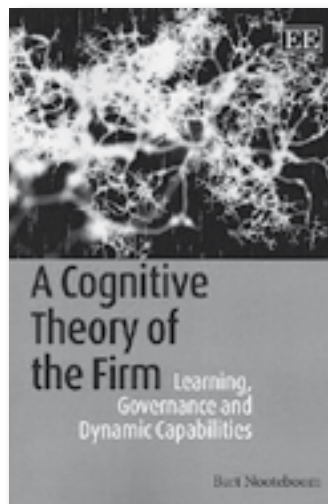
De redactie nodigt lezers uit boeken te recenseren voor deze rubriek

In zijn *Cognitive theory of the firm* ontwikkelt Bart Nooteboom een theoretisch raamwerk voor de beantwoording van de vraag wat de oorsprong is van innovatie. De nadruk ligt op de rol van markten, organisaties en samenwerkingsverbanden tussen organisaties in het proces van innovatie. In het kort stelt Nooteboom dat noviteiten tevoorschijn komen in markten, dat innovatie ontstaat uit nieuwe combinaties, en dat organisaties dienen als structuren voor de implementatie van innovaties.

Dit boek presenteert een multidisciplinaire benadering. Het theoretisch raamwerk voor het bestuderen van innovaties, organisaties en samenwerkingsverbanden is opgebouwd uit de cognitieve theorie, transactiekosteneconomie, de theorie over dynamische bekwaamheden en de evolutionaire theorie. Zo'n multidisciplinaire benadering is een logisch gevolg van Nootebooms overtuiging dat een geïntegreerde sociale wetenschap nagestreefd moet worden. De verschillende hoofdstukken in het boek gaan over de verschillende benaderingen en zijn gebaseerd op eerdere publicaties van Nooteboom. Hoofdstukken 2 en 3 introduceren de cognitieve benadering. Hoofdstuk 4 analyseert de grenzen van het bedrijf met transactiekosteneconomie. Hoofdstuk 5 bespreekt de theorie over de dynamische bekwaamheden en hoofdstuk 6 de evolutionaire theorie.

Een fundamenteel element in Nootebooms theorie is het belang van verschillen in cognitie: mensen hebben verschillende percepties, visies en opvattingen, en een verschillend begrip van de wereld om hen heen. Binnen een organisatie bestaat er een cognitieve focus die tot myopie leidt. Om deze myopie te bestrijden en innovaties te stimuleren via nieuwe combinaties, moet een organisatie samenwerkingsverbanden met andere organisaties met een verschillende cognitie aangaan. De uitdaging voor organisaties is het optimaliseren van de cognitieve afstand tot hun samenwerkingspartners, dat wil zeggen, de afstand moet groot genoeg zijn om noviteiten toe te staan, maar ook klein genoeg zodat de partners elkaar nog begrijpen en er samenwerking mogelijk is (Nooteboom, 1992).

Uit de transactiekosteneconomie neemt Nooteboom het idee over dat partners zich opportunistisch kunnen gedragen en dat daarom samenwerkingsverbanden gecoördineerd moeten worden. Het belang van stabiele relaties bij specifieke investeringen die nodig zijn voor innovaties wordt onderstreept. Dit staat in sterk contrast tot veel beleidsopvattingen, waarin beweerd wordt dat voor innovatie flexibele

Nooteboom, B. (2009) *A cognitive theory of the firm: learning, governance and dynamic capabilities*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing.

relaties vereist zijn. De auteur wijkt af van transactiekosteneconomie in zijn nadruk op het belang van vertrouwen bij de grote onzekerheid waarmee innovatie gepaard gaat (Nooteboom, 2002). Dynamische bekwaamheden zijn het vermogen van een organisatie om haar bekwaamheden aan te passen aan nieuwe situaties. Hieronder valt het vermogen van een organisatie om haar kennis te veranderen en dus het vermogen om te leren en om radicaal nieuwe ideeën te ontwikkelen. Nooteboom draagt bij aan de innovatieliteratuur door aan te tonen dat radicaal nieuwe ideeën ontstaan wanneer een bestaande toepassing wordt geïntroduceerd in een nieuwe context (Nooteboom, 2000). Het gebruik van elementen uit de evolutionaire theorie is van belang voor Nootebooms raamwerk,

omdat deze theorie kan aantonen hoe noviteiten ontstaan in markten, en omdat het rekening houdt met de onzekerheid van innovatie. Volgens de auteur kan de overname van concepten uit de evolutionaire biologie, zoals variatie en selectie, in de sociale wetenschappen alleen op basis van een theorie van cognitie (Nooteboom, 2001).

Concluderend kan er gesteld worden dat dit boek over de cognitieve theorie van het bedrijf vernieuwend is, maar relatief weinig nieuws biedt ten opzichte van Nootebooms eerdere publicaties. Het wetenschappelijke belang van dit boek ligt in het bij elkaar brengen, in één uitgave, van zijn noemenswaardige bijdragen aan de literatuur over innovatie, organisaties, samenwerkingsverbanden, vertrouwen en leren. Dit geldt voor wetenschappers die reeds op de hoogte zijn van zijn werk, maar zeker ook voor degenen die minder bekend zijn met zijn cognitieve theorie. Voor beleidsmakers en ondernemers, die niet in de details van de theorievorming willen treden, geeft dit boek nuttige inzichten bij het kiezen van samenwerkingspartners in het innovatieproces.

LITERATUUR

Nooteboom, B. (1992) Towards a dynamic theory of transactions. *Journal of Evolutionary Economics*, 2(4), 281-299.

Nooteboom, B. (2000) *Learning and innovation in organizations and economies*. Oxford: Oxford University Press.

Nooteboom, B. (2001) From evolution to language and learning. In: Foster, J. en S. Metcalfe (red.) *Frontiers of evolutionary economics: competition, self-organisation and innovation policy*. Cheltenham: Edward Elgar, 41-69.

Nooteboom, B. (2002) *Trust: forms, foundations, functions, failures and figures*. Cheltenham: Edward Elgar.

EVA NIESTEN

Universitair docent aan de Universiteit Utrecht